

KATEŘINA LACHMANOVÁ

Sila

modlitby
príhovoru

Sila

**modlitby
príhovoru**

KATEŘINA LACHMANOVÁ

Sila

modlitby
príhovoru

Copyright © Kateřina Lachmanová

Z českého originálu: *Síla přímlovné modlitby*

Vydal © Zachej.sk, 2025

Grafika © Lýdia Valter

Preklad: Slavenka Smolíková

Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu Svätého písma (SSV, 2016).

ISBN 978-80-8211-858-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat' v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

**„Na твоjich múroch, Jeruzalem,
ustanovil som strážcov:
celý deň a celú noc
nikdy nech nemlčia!
Vy, ktorí upomínate Pána,
nesmiete mať pokoja!
Nedajte mu pokoja,
kým nepostaví, kým neurobí
Jeruzalem ozdobou na zemi!“**

Izaiáš 62, 6-7

Úvod

Modlitba príhovoru nie je celkom totožná s modlitbou prosebnou, ktorú prednášame nielen za druhých, ale i za seba samých. A nerobíme nesprávne, veď Písmo nás často pozýva, aby sme sa s dôverou Božích detí obracali na Pána vo všetkých svojich potrebách. Na rozdiel od prosby je však príhovor modlitbou, ktorou mu predovšetkým odporúčame druhých a ich potreby.

Z vnútra človeka vytryskne úplne spontánne, keď sa v ňom stretne viera v Boha a láska k blížnemu: viera v Boha, lebo príhovorom vyznávame, že Boh môže a chce vykonať pre druhého dobro nekonečne väčšie, než aké je v moci človeka. A láska k blížnemu, lebo nebyť ľahostajný k núdzi druhého a mať na srdci jeho šťastie je prejavom lásky. V mnohých prípadoch nemôžeme totiž dať svojmu blížnemu dobré veci, ktoré mu prajeme – a práve tu sa otvára priestor pre modlitbu príhovoru.

Niekedy máme snáď pocit, že modliť sa za druhých a za svet je najmenej účinná zo služieb, aké sme schopní poskytnúť. Chabá mienka o sile modlitieb sa ukazuje i v našej reči, napríklad v slovách, ktorými niekoho povzbudzujeme v jeho starnutí či chorobe: „Keď už nič iné nemôžete, aspoň sa za niekoho modlite!“ Isteže nie je chyba prizvať chorých k modlitbe príhovoru, najmä ak máme pre nich konkrétny úmysel; dostanú jednak možnosť vykonať

veľa dobrého, jednak sa zbaviť pocitu zbytočnosti, ktorý býva niekedy ťažším bremenom než samotná choroba. Je známe, že Matka Tereza si práve z chorých utvorila celú armádu prosebníkov za svoje ďalšie diela. Problém spočíva v spomenutej znevažujúcej formulácii „aspoň sa modlite“, akoby modlitba bola poslednou z činností, akou môže človek prospieť inému človeku či svetu.

V skutočnosti je modlitba príhovoru mocná duchovná zbraň, a nie akási kratochvíľa pre takých, čo nevedia alebo práve nemôžu robiť nič lepšie. Skrze ňu sa odohráva duchovný zápas, výsledok ktorého sa časom dá poznať viditeľným spôsobom; a dostaví sa vždy, hoci nie vždy podľa nášho očakávania.

Veľká orodovníčka svätá Terézia z Lisieux prirovnala modlitbu príhovoru k páke, pomocou ktorej chcel kedysi Archimedes pohnúť svetom:

„Jeden učenec povedal: ‚Dajte mi páku, pevný bod a zdvihnem svet.‘ Čo nemohol dosiahnuť Archimedes, pretože jeho žiadosť sa vôbec neobracala na Boha – hľadal iba hmotný pevný bod –, to svätí dosiahli v celej plnosti. Všemohúci im dal za pevný bod samého seba a jedine seba! Za páku im dal modlitbu, ktorá zapaluje ohňom lásky, a jedine takto zdvihli svet. A takto ho dvíhajú svätí, ktorí ešte bojujú, a takto ho budú dvíhať aj budúci svätí až do konca sveta.“¹

¹ Terézia z Lisieux. *Súborné dielo*. 1. zv. Príbeh mojej duše. Bratislava: Lúč, 1997, s. 289.

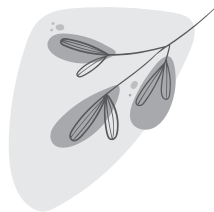
Po prečítaní tejto knihy sa možno v niekom znova rozhorí túžba vstúpiť do dobrodružstva modlitby príhovoru, ktorá je zvláštnou spoluprácou s Bohom na jeho diele záchrany, na diele pozdvihnutia sveta. Niektorí iní u seba zasa objavia „žabu na prameni“, vnútorný postoj, ktorý mu v modlitbe za druhých bránil alebo ju už v zárodku znehodnocoval. Ak potom pred Božou tvárou povstanú ďalší prosebníci, ktorí Bohu „nedožičia pokoj, kým neobnoví Jeruzalem“ (porov. Iz 62, 7), svet určite nezostane taký, aký bol predtým.

I. Podstata modlitby príhovoru

**„Neste si vzájomne bremená
a tak naplníte Kristov zákon.“**

List Galatánom 6, 2

Pochopiť podstatu príhovoru nie je jednoduché, keďže sa v ňom prelína hned niekoľko tajomstiev našej viery. Tajomstvá tejto modlitby, ktoré v mnohých ohľadoch presahujú naše chápanie, pre veriaceho človeka nezostávajú celkom skryté, ale ich plný význam tu na zemi nikdy neobsiahneme, preto len s ťažkosťami ich dokážeme pomenovať slovami. Raz ktosi povedal, že v teológii vlastne „koktáme o Neviditeľnom“.

Na prvom mieste je *tajomstvo Kristovho tela – Cirkvi*, tajomstvo našej bytostnej spolupatričnosti v Kristovi. S ním príbuzný je pojem *communio sanctorum*, spoločenstvo svätých, ktorý zahŕňa nielen kanonizovaných svätcov alebo nebešťanov, ale tvorí ho práve vzájomnosť všetkých, ktorí sú Kristovi, či už tu na zemi, alebo v nebeskej sláve.

Kresťanstvo nie je a nemôže byť náboženstvom individualistov. Modlitbou príhovoru vyznávame, že tak ako neoddeliteľne patríme k nášmu Pánovi, Ježišovi Kristovi, ktorý nás vykúpil a zastáva sa nás u Otca, tak patríme i k sebe navzájom. Inými slovami, ak sa modlíme jeden za druhého, uvedomujeme si, že sme všetci tajomným spôsobom napojení na Krista, čím sme spojení i vzájomne

medzi sebou. Sme údy jeho tajomného tela, sme doňho „naštepni“, zrástli sme s ním, ako hovorí Písmo (porov. *Rim 6, 5*). Božia milosť – na východe by povedali priamo Duch Svätý – prúdi v tomto tele ako neviditeľná miazga a my si ju môžeme odovzdávať, ako ju Kristus odovzdal a naďalej odovzdáva nám.

A pokročme ešte ďalej. S vedomím, že sme všetci vyšli z rúk jediného Stvoriteľa, môžeme stále hlbšie vnímať i spolupatričnosť s celým ľudským pokolením, ba dokonca so všetkým stvorením. V rovnakom duchu vzájomnosti, ktorý sa prebúda všade tam, kde vyrastie živá viera v Krista, vždy zaznievala modlitba veľkých svätcov – orodovníkov. A rovnakú myšlienku pôsobivo vyjadruje aj niekoľko veršov Jana Zahradníčka:

*„Pochopil jsem
Krev Beránka Velikonočního skrápěla všechny
a přes celou historii
rozptýlené kosti Adamovy se sbíraly s úpěním...
... v jediné Tělo,
jehož žádná částěčka nám nemůže býti lhostejná.
Nemůžeme nemilovat ani nejvzdálenější
příslušníky
nejvzdálenějších plemen
tím méně všechny své...“²*

Modlitba príhovoru je tiež prejavom poslušnosti voči slovám Svätého písma, ktoré takisto stavia na našej spolupatričnosti v Kristovom tele: „Neste si vzájomne bremená a tak naplníte

.....
² Jan Zahradníček. *Znamení moci*.

Kristov zákon“ (Gal 6, 2). Dokonca platí, že dôverný vzťah ku Kristovi a schopnosť otvoriť sa v nefalšovanom spolucítení svojim blíždym, ktorí sú obťažaní bremenami, musia ísť ruka v ruke, inak vytvárame akúsi pseudospiritualitu.

Z výzvy Listu Galaťanom však vyplýva nielen ďalšia požiadavka, ale i jedna veľmi povzbudzujúca skutočnosť: že raz bremená druhých ponesiem ja, inokedy sa môžem spoľahnúť, že niekto iný poniesie tie moje. Jeden náš súčasník takto svojej dcére osvetlil tajomstvo solidarity v Kristovom tele:

„Jana, nemáme predstavu, koľko ľudí sa modlilo, aby sme sa dokázali zastaviť a začuli tichý Boží hlas. Všade okolo nás je neviditeľný veniec milosti a lásky k blíždym. Niečo ako žiariaca elektronická sieť, ako internet obetí, sĺz a úpenlivých prosieb, ktorými tí, čo milujú Boha, naliehajú naňho, aby sa dal poznať ďalším ľuďom, ktorých ani oni sami nepoznajú... Toto je význam výrazu ‚spoločenstvo svätých‘, ktorý si počula. A nejde tu iba o kanonizovaných svätcov, ale o všetkých, ktorí sa usilujú o svätosť.“³

Rozpráva sa príbeh, ako námorníci kdesi na východe po celú noc zápasili s vratkou loďou uprostred búrky. Ich polozenie bolo čoraz hrozivejšie a všetci na palube boli už krajne vyčerpaní. No okolo tretej hodiny ráno jeden z námorníkov

.....
³ Porov. Novak, Michael – Novak, Jana. *Tell Me Why. A Father Answers His Daughter's Questions About God (Povedz mi prečo. Otec odpovedá svojej dcére na otázky o Bohu)*. Pocket Books, 1999, s. 40.

s úľavou povedal: „Teraz si už môžeme vydýchnuť, pretože v kláštoroch na pobreží sa mníši začínajú modliť.“

Podobne silu liturgických modlitieb a Eucharistie vnímal Thomas Merton, keď sa ešte ako laik zúčastnil nočných modlitieb a rannej svätej omše v jednom trapistickom kláštore:

„Úžasné žalmy, úžasný spev mníchov... Aký prameň života bol v ňom, aká sila a milosť! Zem ožívala a oplývala novou plodnosťou a novým zmyslom v radosti ich prostého a krásneho spevu, ktorý postupne vrcholil v konventuálnej omši. (...)“

Výrečnosť liturgie bola ešte úchvatnejšia: oznamovala jednu jedinu, naliehavú a úžasnú pravdu – tento kostol, dvor Kráľovnej anjelov, je skutočnou metropolou zeme, na ktorej žijeme. Je stredom všetkej vitality, ktorá v Amerike vôbec existuje. Je príčinou a dôvodom, prečo národy držia pokope. Títo muži, skrytí v anonymite svojho chóru a svojich bielych kapucní, robia pre svoju zem, čo nikdy nemôže vykonať žiadna armáda, žiaden kongres, žiaden prezident: získavajú pre ňu milosť a priateľstvo Boha.“⁴

Každá svätá omša je nielen vďakyvzdaním, ale aj veľkým príhovorom za Cirkev po celom svete. Práve preto, že sa pri nej koná slávenie Krista v nás a nás v Kristovi, teda slávenie

.....
⁴ Merton, Thomas. *Sedmistupňová hora*. Cesta, 2002, s. 259. Išlo o kláštor Notre Dame de Gethsemani v USA, kam Merton neskôr vstúpil.

tajomstva Kristovho tela, „ktorého žiadna čiastočka nám nemôže byť ľahostajná“. Vo svojej podstate je ale Eucharistia obetovaná i za celé ľudstvo, za všetko stvorenie, čo kedysi hlboko vyjadril jeden náš vzácny kňaz:

„Keď držím v rukách paténu s obetným chlebom a hovorím ‚suscipe‘..., cítim, že držím v rukách nielen kúsok nekvaseného chleba, ale celé dejiny vesmíru v ňom...

A keď vyslovujem konsekrčné slová, počujem, ako rezonujú celým vesmírom. V duchu vidím, ako sa týkajú nielen chleba, nielen mňa a všetkých ostatných, ale ako Boh svojou všadeprítomnosťou prenikajú všetko stvorenie i každú časticu hmoty a pozdvihujú ich do novej existenčnej roviny: ‚Hľa, všetko robím nové‘ (Zjv 21, 5).

V duchu vidím, ako tieto slová znovu dôverne spájajú s Bohom všetko stvorenie. Ako pre Kristovu krv navracajú Bohu, čo mu náleží a čo mu vyrval hriech.

Tuším, ako je Boh nepredstaviteľne bližšie všetkým veciam, než sú ony samy sebe. Ako povstáva v Kristovej kňazskej obete nová zem a nové nebo. Zakúšam silu Kristovej obety pre celé stvorenie...

Aj Eucharistia má svoju kozmickú dimenziu. To preto, že Ježiš je život sám.“⁵

.....
⁵ Holota, Vladimír Benedikt. *Hovory na nemocničnom lôžku*. Zvon, 1994. Rozhovory autora s vážne chorým popularizátorom vedy Dr. Jiřím Mrázkom sa uskutočnili v priebehu roka 1978.

Ako sme povedali, kresťanstvo nie je ani nesmie byť vyznaním duchovných individualistov: vlastne už modlitba, ktorú nás naučil náš Pán, je prevažne modlitbou príhovoru. A už slová Otče náš naznačujú, že nikto nepristupuje k Bohu len sám za seba; nie náhodou nám Ježiš kázal modliť sa v množnom čísle, v spojení s Kristovým telom – Cirkvou i s celým ľudstvom. Je naozaj povzbudivé vedieť, že všade na svete sú prosebníci, ktorí ho doslova kropia milosťou, a že v každom okamihu sa po celom svete pozvňášajú modlitby k Bohu za všetkých, a zvlášť za takých, čo sa nachádzajú v tiesni.

Ďalším tajomstvom, ktorého sa naša téma modlitby príhovoru dotýka, je *tajomstvo zla*, tajomstvo hriechu, bolesti a rôznych podôb utrpenia. Lebo v modlitbe príhovoru vždy akosi vstupujeme do boja proti nejakej forme zla a nedostatku, vždy sa vedie zápas medzi kráľovstvom svetla a kráľovstvom tmy (porov. Kol 1, 13). Najčastejšie ju používame práve v situáciách, ako je utrpenie niekoho z našich blízkych, a nezriedka prosíme o silu a požehnanie pre ľudí, ktorí slúžia trpiacim.

Ako poznamenala jedna múdra osoba, ktorá sama prešla takou skúškou, v ťažkom položení, keď sa človek trápi, nás otázka *prečo* môže úplne ochromiť, kým otázka *ako* otvára cestu ďalej, cestu k svetlu. Inými slovami, ak sa oddám myšlienkam typu „prečo sa deje to či ono, prečo to Boh dopúšťa, prečo nezasiahne“, bude sa mi do srdca nepozorovane vkrádať karikatúrny obraz Boha, ktorý je mojím nepriateľom, ktorý chce pre mňa zlo (čo je, mimochodom, známa taktika zlého; porov. Gn 3, 1). Ak sa, na druhej strane, začnem pýtať, ako sa k danej situácii môžem postaviť podľa Kristovho srdca,

uvidím pred sebou chodník požehnania, pretože nijaké strádanie nás nemôže odlúčiť od Kristovej lásky (porov. *Rim 8, 35*) a „tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré“ (*Rim 8, 28*).

Čo však ešte neznamená, že Božiemu konaniu budeme vždy rozumieť. Mnohé vytrvalé modlitby príhovoru sa odohrávajú v temnote viery, kde sa nedá oprieť o viditeľné znamenia Božej priazne – ako keď sa vo chvíli Kristovho umierania na Golgote zatmelo po celej zemi a keď, obťažovaný hriechmi sveta, sám Boží Syn zakúsil stratu Božej blízkosti. Preto ani u človeka nebude modlitba príhovoru vždy ľahkou službou.

V modlitbe príhovoru sa takisto stretávame s *tajomstvom našej spoluúčasti na spáse sveta*. „Nie je nič chladnejšie než kresťan, ktorý sa nezaujíma o spásu svojich blížnych,“ prehlásil kedysi svätý Ján Zlatoústý. Jednak platí, že dielo spásy je „dokonané“ a že ku Kristovej obete netreba nič pridávať, jednak je pravda, že sme povolaní mať podiel na jeho poslaní, že máme byť „spolupracovníkmi na jeho diele“. Hoci Pán Boh mohol urobiť všetko sám, jeho zámer bol očividne iný – mnohé dobrá sa rozhodol urobiť skrze nás a s nami. A to je pre nás ľudí výzva, ktorú musíme brať vážne.

Božie plány v celej ich hĺbke a do všetkých podrobností nikdy síce nepochopíme, ale smieme do nich nahliadnuť. Z toho je zase zrejmé, že Boh chce mať s nami partnerský vzťah: „Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi,“ povedal Ježiš svojim učeníkom (*Jn 15, 15*), a teda i každému z nás. Keby sa Božie zámery uskutočňovali podľa logiky „o nás bez nás“, akiste by riziko ich nezdaru bolo menšie,

ibaže Boh by nás v takom prípade nebral do úvahy viac ako bezduché figúrky na svojej šachovnici.

Odkiaľ však vieme, že Boh s nami vo svojom diele naozaj počíta? Poslaním kresťana je stať sa *človekom*, pričom zrele človečenstvo sa meria mierou Kristovej plnosti (porov. *Ef 4, 13*). Takže stať sa naplno človekom znamená žiť ako Kristus pre druhých a pre svet, byť ako on darom pre druhých, dobrým Samaritánom, teda blížnym každému, kto trpí núdzu (porov. *Lk 10, 37*). A ak sa náš Pán Ježiš Kristus po pravici Boha neustále za nás prihovára a my sme pozvaní mať podiel na jeho poslaní, modlitba príhovoru nemôže zostať iba „čerešničkou na torte“ našej osobnej modlitby.

Kresťanstvo nám, ako vidíme, dvíha latku, keď činí požiadavku lásky ešte náročnejšou, než bola;⁶ sama osebe by však mohla viesť len k malomyselnosti, veď už starozákonná morálna latka sa ukázala byť nad ľudské sily (porov. *Rim 2 – 3*). Radostná zvesť spočíva v úžasnej skutočnosti, že skrze Krista prichádza s novými požiadavkami evanjelia aj nová sila podľa nich žiť. Je to Duch Svätý, Duch Kristov, ktorý premieňa kamenné srdcia na srdcia z mäsa, vkladá do nich Boží zákon, a tak robí človeka schopným splniť nároky evanjelia.

Ľuďmi podľa Božieho srdca sa teda môžeme stať iba „skrze neho, s ním a v ňom“, so živým Kristom, nielen podľa jeho vzoru. Ježiš Kristus je pre nás nielen stelesnením Božej lásky, *agapé*, ale jej zdrojom tým, že nám

.....
⁶ Už nie iba „miluj svojho blížneho ako seba samého“ (*Lv 19, 18*), ale „aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja (Ježiš Kristus) miloval vás“ (*Jn 13, 34*).

udelil dar svojho Ducha: „... Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali“ (*Rim 5, 5*).

Tu však už prichádzame k najhlbšej podstate modlitby príhovoru, tajomstvu *Krista – Prostredníka medzi Bohom a človekom*, ktorý je naším orodovníkom u Boha par excellence.